159. Tiistaina 8 päivänä joulukuuta 1998

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys laeiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain, tutkintavankeudesta annetun lain, pakkokeinolain ja kansanterveyslain muuttamisesta 6266

Hallituksen esitys 10/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 17/1998 vp

2) Hallituksen esitys rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 187/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 18/1998 vp

3) Hallituksen esitys täydellisestä ydinkoekiellosta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laiksi rikoslain muuttamisesta 6267

Hallituksen esitys 186/1998 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 19/1998 vp

4) Hallituksen esitys laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 6267

Hallituksen esitys 149/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 51/1998 vp

5) Hallituksen esitys laiksi jäteverolain muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 159/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 52/1998 vp
Lakialoite 60/1998 vp

6) Hallituksen esitys laiksi Valtion kiinteistölaitoksesta 6268

Hallituksen esitys 130/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 54/1998 vp

7) Hallituksen esitys laiksi nimilain muuttamisesta 6271

Hallituksen esitys 193/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 15/1998 vp

8) Hallituksen esitys laiksi metsälain muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 218/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 14/1998 vp

9) Hallituksen esitys laiksi perusopetuslain 17 §:n muuttamisesta 6272

Hallituksen esitys 261/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 15/1998 vp

10) Lakialoite laeiksi lastensuojelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ... 6272

Lakialoite 142/1998 vp (Virpa Puisto /sd ym.)
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 28/1998 vp
Lakialoite 131/1997 vp
Toivomusaloite 276/1997 vp

11) Hallituksen esitys laiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta ... 6273

Hallituksen esitys 255/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 29/1998 vp
Lakialoite 65/1997 vp

12) Hallituksen esitys laeiksi työntekijäin eläkelain 1 c §:n, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 1 a §:n sekä tapaturmavakuutuslain 1 a ja 57 §:n muuttamisesta ... ,,

Hallituksen esitys 256/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

13) Hallituksen esitys laeiksi eräistä viitekoroista sekä korkolain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 176/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 27/1998 vp

14) Hallituksen esitys laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain kumoamisesta ... 6275

Hallituksen esitys 138/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 28/1998 vp

15) Hallituksen esitys laiksi Vakuutusvalvontavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ... 6285

Hallituksen esitys 163/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 29/1998 vp

16) Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ... 6285

Hallituksen esitys 226/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

17) Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ... ,,

Hallituksen esitys 233/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 31/1998 vp

18) Hallituksen esitys laeiksi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta ... ,,

Hallituksen esitys 234/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 32/1998 vp

19) Hallituksen esitys laeiksi eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan ehdoista annetun lain ja Suomen Pankista annetun lain 7 §:n muuttamisesta ... ,,

Hallituksen esitys 259/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 33/1998 vp

20) Hallituksen esitys laiksi merimieslain muuttamisesta ... 6286

Hallituksen esitys 235/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 12/1998 vp

Toinen käsittely

21) Hallituksen esitys hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi ,,

Hallituksen esitys 114/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 19/1998 vp
Lakialoite 90/1998 vp

Ensimmäinen käsittely

22) Hallituksen esitys laiksi kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta ... ,,

Hallituksen esitys 212/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1998 vp

23) Hallituksen esitys Chilen kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 6286

Hallituksen esitys 257/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 31/1998 vp

24) Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 231/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 32/1998 vp

25) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ..... „

Hallituksen esitys 246/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 33/1998 vp

26) Hallituksen esitys laiksi perintätoiminnan luvanvaraisuudesta ..... „

Hallituksen esitys 178/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 34/1998 vp

27) Hallituksen esitys uudeksi sijoitusrahastolaiksi sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 202/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 35/1998 vp

Mietintöjen pöydällepano

28) Hallituksen esitys laiksi makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 124/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 56/1998 vp
Lakialoite 34, 83/1998 vp

29) Hallituksen esitys laiksi kuntalain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 172/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 16/1998 vp

30) Hallituksen esitys takausta ja vierasvelkapanttausta koskevaksi lainsäädännöksi 6286

Hallituksen esitys 189/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 36/1998 vp

31) Hallituksen esitys holhouslainsäädännön uudistamiseksi ..... „

Hallituksen esitys 146/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 20/1998 vp

32) Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 a §:n kumoamisesta, valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta sekä kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 123/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 12/1998 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Alaranta, Halonen, Huttu-Juntunen, Juhantalo, Kankaanniemi, Lapintie, Löv, Markkula-Kivisilta, Metsämäki, Nyby, Prusti, Sasi, Suhola ja Wahlström.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Wahlström.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat
tästä päivästä virkatehtävien perusteella edustajat Halonen, Huttu-Juntunen, Löv, Metsämäki ja Sasi sekä muun syyn perusteella edustajat Aaltonen, Juhantalo, Lapintie ja Suhola sekä
tästä ja huomisesta päivästä sairauden perusteella ed. Kankaanniemi, virkatehtävien perusteella edustajat Nyby ja Prusti sekä muun syyn perusteella ed. Alaranta.

Hallituksen esityksen n:o 216 peruuttaminen

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on 4 päivänä joulukuuta 1998 peruuttanut eduskunnalle annetun hallituksen esityksen n:o 216 laiksi eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksesta annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta (HE 216/1998 vp).

Työjärjestyksen 54 §:n mukaan peruutuksen tapahtuessa asian käsittely lopetetaan.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laeiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain, tutkintavankeudesta annetun lain, pakkokeinolain ja kansanterveyslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 10/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 17/1998 vp

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 187/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 18/1998 vp

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Sitten päätetään ainoassa käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ja viidenteen ponteen sisältyvistä ehdotuksista, jotka koskevat sopimusten niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Toisessa käsittelyssä päätetyt kolme lakiehdotusta muodostavat asiallisesti yhden kokonaisuuden. Ensimmäisestä lakiehdotuksesta on lisäksi päätettävä noudattamalla valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä, koska asia koskee perustuslakia. Lakiehdotusta ei siis voida hyväksyä jätettäväksi lepäämään, ja se on rauennut, jollei sitä ole kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Ehdotan näin ollen meneteltäväksi seuraavasti:

Jos ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään, katsotaan myös toisen ja kolmannen lakiehdotuksen niiden keskinäisen sidonnaisuuden vuoksi tulleen hyväksytyksi. Jos ensimmäinen lakiehdotus taas raukeaa, katsotaan toisen ja kolmannen lakiehdotuksen tulleen hylätyksi.

Kun lakiehdotukset ja sopimukset muodostavat yhden kokonaisuuden, lakiehdotuksista tehtävä päätös merkitsee vastaavaa päätöstä myös sopimusten osalta. Jos lakiehdotukset siis hyväksytään, katsotaan myös sopimusten tulleen hyväksytyksi. Jos lakiehdotukset taas hylätään, katsotaan myös sopimukset tulleen hylätyksi.

Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä lakivaliokunnan mietinnön toiseen, kolmanteen, neljänteen, kuudenteen, seitsemänteen, kahdeksanteen ja yhdeksänteen ponteen sisältyvistä sopimuksia koskevista ehdotuksista.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Toinen ja kolmas lakiehdotus katsotaan hyväksytyiksi.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lakivaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ja viidenteen ponteen sisältyvät ehdotukset katsotaan hyväksytyiksi.

Lakivaliokunnan mietinnön toiseen, kolmanteen, neljänteen, kuudenteen, seitsemänteen, kahdeksanteen ja yhdeksänteen ponteen sisältyvät ehdotukset hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys täydellisestä ydinkoekiellosta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laiksi rikoslain muuttamisesta

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 186/1998 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 19/1998 vp

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Toisessa käsittelyssä päätetyt kaksi lakiehdotusta muodostavat asiallisesti yhden kokonaisuuden. Ensimmäisestä lakiehdotuksesta on lisäksi päätettävä noudattamalla valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä, koska asia koskee perustuslakia. Lakiehdotusta ei siis voida hyväksyä jätettäväksi lepäämään, ja se on rauennut, jollei sitä ole kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Ehdotan näin ollen meneteltäväksi seuraavasti:

Jos ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään, katsotaan myös toisen lakiehdotuksen niiden keskinäisen sidonnaisuuden vuoksi tulleen hyväksytyksi. Jos ensimmäinen lakiehdotus taas raukeaa, katsotaan toisen lakiehdotuksen tulleen hylätyksi.

Kun lakiehdotukset ja sopimus muodostavat yhden kokonaisuuden, lakiehdotuksista tehtävä päätös merkitsee vastaavaa päätöstä myös sopimuksen osalta. Jos lakiehdotukset siis hyväksytään, katsotaan myös sopimuksen tulleen hyväksytyksi. Jos lakiehdotukset taas hylätään, katsotaan myös sopimuksen tulleen hylätyksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Toinen lakiehdotus katsotaan hyväksytyksi.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä ehdotus katsotaan hyväksytyksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 149/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 51/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys laiksi jäteverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 159/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 52/1998 vp
Lakialoite 60/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laiksi Valtion kiinteistölaitoksesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 130/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 54/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ollaan perustamassa Valtion kiinteistölaitos. Kysymys on liikelaitoksista annetun lain tarkoittamalla tavalla talousarvion ulkopuolisesta laitoksesta.

Lakiehdotuksen ensimmäisen ja toisen käsittelyn yhteydessä on käyty varsin laajasti keskustelua. Tässä keskustelussa on noussut esille eräitä huolenaiheita, joihin on haluttu kiinnittää erityistä huomiota. Nämä asiat ovat myös esillä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä sekä liitteenä olevassa hallintovaliokunnan lausunnossa, ja haluan nyt eräitä asioita vielä tässä ottaa esille.

Eräs keskeinen kysymys on kiinteistöjen hoidon ja vuokraamisen osalta se, mikä on tuottovaatimus ja miten tiukkoja liiketaloudellisia periaatteita uusi Valtion kiinteistölaitos toteuttaa. Erityisenä kysymyksenä tässä yhteydessä ovat nousseet esille muun muassa yliopistolaitos, korkeakoulujen tilojen vuokrataso ja siitä aiheutuvat kustannukset. On myös noussut esille eräitä pieniä muun muassa hoitoyksiköitä, jotka toimivat valtion omistamissa tiloissa, jotka siis siirtyvät nyt Kiinteistölaitoksen hallintaan. On koettu, että jos tiukasti liiketaloudellisia periaatteita noudatetaan, niin monet nykyisin vuokralla valtion tiloissa toimivat yksiköt joutuvat ongelmiin. Tästä syystä, arvoisa puhemies, ehdotan lakiehdotuksen hyväksymisen yhteydessä perusteluissa lausuttavaksi seuraavaa:

"Eduskunta edellyttää hallituksen seuraavan lain soveltamista yhteiskunnan kokonaisedun kannalta siten, ettei uudistuksessa korosteta liikaa liiketaloudellisia periaatteita ja valtion omaisuuden tuottovaatimuksia ja vaaranneta näin tärkeiden ja arvokkaiden kiinteistöjen säilymistä yhteiskunnan toimintojen käytössä."

Arvoisa puhemies! Toisena keskeisenä asiana on noussut esille opiskelija- ja henkilöstöravintoloiden tilanne. Mikäli näistä tiloista täyttä vuokraa peritään, seurauksena on mitä ilmeisimmin tuntuva aterioiden hintatason nousu. On puhuttu jopa noin 10 markan korotustarpeesta per ateria. Tästä syystä, arvoisa puhemies, ehdotan perusteluissa lausuttavaksi:

"Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että kiinteistölaitoksen perustamisen yhteydessä aterioiden hintataso säilyy opiskelija- ja henkilöstöravintoloissa edullisena uudistuksen jälkeenkin."

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnalle asiantuntijalausunnoissa kerrottiin, että hallituksen piirissä ollaan valmistelemassa menettelyä, jolla äsken lukemassani ponsiehdotuksessa mainittu asia aterioiden hintatason säilyttämisestä kohtuullisena turvataan, mutta mitään varmuutta tästä ei vielä tuntunut olevan, ei myöskään siitä menettelystä, miten tämä käytännössä toteutetaan. Mielestäni tämä kysymys on erittäin tärkeä. Se koetaan tällä hetkellä todella tärkeäksi opiskelijoiden piirissä ja myös muiden, jotka käyttävät näitä ravintoloita henkilöstöruokailuun.

Arvoisa puhemies! Vielä yhtenä asiana haluan tuoda esille erityisesti hallintovaliokunnan alaan liittyvänä kysymyksen Rajavartiolaitoksen käytössä olevien tilojen säilyttämisestä edelleen Rajavartiolaitoksen hallinnassa. Tässä yhteydessähän todettiin myös lakiehdotuksen toisen ja kolmannen käsittelyn yhteydessä käydyssä keskustelussa, että Rajavartiolaitoksen tilat sijaitsevat usein sellaisilla alueilla, että siellä kiinteistöjen hoito ulkopuolisen toimesta tapahtuvana tuottaisi kohtuuttomia kustannuksia. Kysymyshän on myös meren rannikolla tai saarissa sijaitsevista tiloista tai muutoin hyvin harvaanasutuilla alueilla ja vaikeiden kulkuyhteyksien päässä olevista tiloista.

Toisaalta Rajavartiolaitoksen palveluksessa olevilla rajamiehillä usein on aiempi ammatillinen koulutus eri aloille, joten Rajavartiolaitoksen palveluksessa olevilla henkilöillä on jo tällä hetkellä varsin hyvä valmius ja ammatillinen osaaminen tilojen kunnosta huolehtimiseen oman varsinaisen tehtävänsä ohessa. Edelleen

Rajavartiolaitoksella joka tapauksessa tulisi olla kaikissa tilanteissa myös omaa kiinteistöhenkilöstöä. Tästä syystä, arvoisa puhemies, on erittäin tärkeää, että jatkossakin Rajavartiolaitos huolehtii itse omien kiinteistöjensä ylläpidosta ja kunnosta.

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Väistö puuttui sinänsä tärkeisiin asioihin, mutta kiinnittäisin edustajien huomiota siihen, että näitä asioita on käsitelty jo nyt valtiovarainvaliokunnan mietinnössä. Ensimmäinen ja ainoa ponsiesityshän käsittelee yliopistojen ja korkeakoulujen käytössä olevien tilojen asemaa ja vuokran määrittelyn kohtuullisuutta. Lisäksi mietinnössä käsitellään myös opiskelijaruokailua niin, että valiokunta katsoo, että siitä on huolehdittava tarvittaessa myös subventiojärjestelyin. Myös erityistiloista, joista ed. Väistö on ponsiehdotuksessaan huolissaan, on mainittu koulukotien tilanne, joten siinä määrin kuin tässä vaiheessa pystytään evästämään kiinteistölaitosasiaa, mielestäni mietintö on aivan riittävä takaamaan sen, että mitään kohtuuttomuuksia ei pääse tapahtumaan.

Ed. Karhunen: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni tässä yhteydessä on jäänyt aivan liian vähälle huomiolle valtion omistajapolitiikka suhteessa rakentamattomiin maa-alueisiin, jotka myös säilyvät Kiinteistölaitoksen hallinnassa. Useiden kuntien keskustoissahan on merkittävilläkin paikoilla suuria rakentamattomia maa-alueita, jotka ovat valtion hallussa ja joista valtio ei ole ollut juurikaan halukas neuvottelemaan. Lisäksi on valtion omistuksessa esimerkiksi jopa vanhoilla omakotitaloalueilla olevia rakentamattomia tontteja. Mielestäni hallintovaliokunta olisi voinut jollain tavoin tulevan Kiinteistölaitoksen toimintaa ohjata myös näissä kysymyksissä ja ottaa kantaa siihen, minkälaista omistajapolitiikkaa tulisi harjoittaa.

Nimittäin yleensähän kunnat esimerkiksi ostavat raakamaata raakamaan hinnalla, mutta valtion tavoitteena on ollut tietysti, kun taloudessa pyritään tehokkuuteen ja tulojen maksimointiin, ottaa hintoihin jo huomioon arvonnousu, joka johtuu kaavoituksesta. Näin ollen kunnat joutuvat nämä maa-alueet edelleen myymään tappiolla eteenpäin. Normaalistihan kaavoituksessa tuleva arvonnousu käytetään kaavoituksen ja kunnallistekniikan rakentamisen kustannuksiin. Myös tässä kysymyksessä olisin toivonut hallintovaliokunnan miettivän yhteiskuntataloudellista kokonaisetua ja antavan ohjeita tulevan Valtion kiinteistölaitoksen toiminnan linjaukseksi.

Ed. Manninen: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Väistön molempia lausumaehdotuksia.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan myös ed. Väistön perustelulausumia tähän lakiesitykseen. Valtiovarainvaliokunta antoi oman lausuntonsa, jolloin todella kiinnitimme siinä yhteydessä erityisesti myös yliopistojen ja tutkimuslaitosten kiinteistöihin huomiota ja toisaalta opiskelijaravintoloiden kiinteistöihin huomiota. Yliopistothan ovat suurin tulevan liikelaitoksen asiakaskunta, ja on tärkeää, että yliopistojen vuokrataso säilyy kohtuullisena ja kiinteistön ylläpidon ja peruskorjausten palvelutaso riittävän korkeana. Sama asia oikeastaan liittyy opiskelija- ja henkilöstöruokailun käytössä oleviin kiinteistöihin, joten tässäkin mielessä tällainen eduskunnan saateponsi Kiinteistölaitoksen yhteyteen on paikallaan varsinkin, kun myös henkilöstön asemalle tällä periaatteella on tietty merkitys.

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Toki sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä että liitteenä olevassa hallintovaliokunnan lausunnossa on kiinnitetty huomiota sekä opiskelija- että henkilöstöravintoloiden toimintaan. Mielestäni asia on kuitenkin niin tärkeä, että siitä tulisi eduskunnan esittää perustelulausuma. Yleensä tämän tyyppisen asian valmistelun yhteydessä olisi ollut jo valiokunnille ja eduskunnalle tullut esittää, miten asia käytännössä tullaan hoitamaan. Kun hallintovaliokunnassa kuulimme asiantuntijoita, niin kävi ilmi, että mitään tällaista selkeää mallia asian hoitamisesta ei vielä ole, ja kun nyt kysymys on budjetin ulkopuolisen liikelaitoksen muodostamisesta, niin toimintalinja on varsin tyly.

Kuulin juuri äskettäin, että eräille vuokralaisille on jo tehty esitys, että vuokrataso tulee liki kolminkertaistumaan, ja vastata piti muistaakseni eiliseen mennessä. Tämä mielestäni osoittaa sen, että valtion liikelaitos on jo nyt ottamassa omia tiukkoja liiketaloudellisia periaatteitaan käyttöön. Se herkästi johtaa siihen, että syntyy monenlaisia ongelmia nykyisten vuokralaisten tai tilojen käyttäjien taloudellisten toimintaedellytysten osalta.

Ed. M. Pohjola: Arvoisa puhemies! Ed. Väistö kiinnittää oikeaan asiaan huomiota, mutta kuten ed. U. Anttila totesi, haluan korostaa sitä, että valiokunta on tähän huomion jo kiinnittänyt ja selvästi tuonut tahtonsa esiin, mikä mietintöön myös hyvin selvästi on printattu. Siinä nimenomaan edellytetään, että yliopistojen vuokratason tulee säilyä kohtuullisena. Se on selkeästi siinä. Toisaalta valiokunta katsoo, että edullisella opiskelija- ja henkilöstöruokailulla on vakiintunut asema, joka on tarpeen säilyttää myös tulevaisuudessa. Valiokunta katsoo, että tulee mennä jopa niin pitkälle, että tästä on huolehdittava tarvittaessa subventiojärjestelyin. Voiko sen selkeämmin sanoa? Asia on hoidossa.

Ed. Kallis: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Väistön tekemät perustelulausumat eivät ole mitenkään vaarallisia, vaan ovat ilman muuta erittäin hyviä ja kannatettavia. Mutta en suhtautuisi silti niin kielteisesti Kiinteistölaitokseen. Valiokunta on käsitellyt asiaa ja lausunut yhtä ja toista mietinnössä. Olen itse käynyt neuvotteluja Kiinteistölaitoksen kanssa yhden kohteen vuokratasosta ja yllätyin, miten vastapuoli, Kiinteistölaitos, ymmärtää nämä näkökohdat, mitä valiokunta on esittänyt. Ei välttämättä aina tarvitse sitä viimeistä penniä repiä irti ja voi myös toimia niin kuin yksityisellä sektorilla joskus toimitaan, että siirretään käyttökustannukset vuokralaiselle ja tyydytään kohtuulliseen pääomatuottoon. Tästä hyötyvät sekä Kiinteistölaitos että vuokralainen, joka monesti harjoittaa yhteiskunnan kannalta erittäin tärkeitä tehtäviä.

Ed. Vähänäkki: Arvoisa puhemies! Ryhmätoverini ed. M. Pohjola totesi, että neuvojen antaminen on jo hoidossa, kun valiokunnan mietinnössä on kiinnitetty huomiota niihin näkökohtiin, joihin ed. Väistö kajosi. Olen kuitenkin sitä mieltä, että on erinomaisen vahvistavaa mietinnölle, jos samansuuntaisia näkemyksiä tulee esiin tässä keskustelussa. Jos Kiinteistölaitoksen virkamiehilläkin edes osittain säilyy valtion virkamiehillä ollut tapa, että eduskunnan näkemystä kuunnellaan, niin silloin olisi tarpeen näitä näkemyksiä myös tuoda täällä esiin. Olisi toivottavaa, että yleishyödylliset yhteisöt ja myös elinkelpoisiksi nähtävät yrittäjät saisivat vuokrata ja myös pienemmässä määrin ostaa näitä kiinteistöjä eivätkä vuokrat olisi silloin valtakunnallisesti arvioituja, vaan nimenomaan paikkakunnan hintoihin suhteutettuja.

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Olen kokenut niin, että Kiinteistölaitoksen perustaminen sinällään saattaa olla varsin oikea ja hyvä toimenpide. Kysymys on kuitenkin siitä, että monet sen hallussa olevat tilat ovat yhteiskunnan kokonaistoimintojen kannalta tärkeitä, ja on tärkeää, että myös yhteiskunnallinen päätöksenteko on siinä silloin mukana oikeastaan myös Kiinteistölaitoksen toimintaa tukemassa sillä tavoin, että se voi kaikkien kannalta parhaalla tavalla asiansa hoitaa. Toki on varmaan niin, että Kiinteistölaitokselle liikelaitoksena syntyy paremmat edellytykset muun muassa lainoitustoiminnan tai lainanoton kautta huolehtia tilojen peruskorjauksesta ja kunnostuksesta. Se voi näiltä osin toki toimintaa parantaakin.

Kyse näissä minun perustelulausumissani ei ole missään tapauksessa siitä, että mitenkään haluttaisiin suhtautua kielteisesti Kiinteistölaitokseen ja sen toimintaan sinänsä, vaan kysymys on siitä, että erityisesti hallituksen taholta tulisi seurata, miten toiminnot järjestetään, ja ruokaloiden osalta, niin kuin jo mietinnössäkin todetaan, eri tavoin järjestää taloudelliset toimintaedellytykset sillä tavoin, että Kiinteistölaitos ei joudu ateriahinnoissa näitä hintoja perimään.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! On tullut esille, että Kiinteistölaitoksen asioita on käsitelty valtiovarainvaliokunnassa ja myös valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto on omaan lausuntoonsa ottanut Kiinteistölaitokseen liittyvän huolen koskien nimenomaan vuokria.

Haluan tässä yhteydessä ottaa esille itse Kiinteistölaitoksen, joka joutuu toimimaan liiketoimintaperiaatteella. Se merkitsee myös sitä, että henkilökunta, joka on tällä hetkellä Kiinteistölaitoksessa, on hyvin huolissaan omasta asemastaan. Käytin puheenvuoron jo aiemminkin, mutta haluan vielä ottaa esille, että henkilökunnan asema voitaisiin turvata. Tällä hetkellä muun muassa Kuopiossa oleva Kiinteistölaitos ja sen henkilökunta kantavat syvää huolta, koska he eivät tiedä tarpeeksi omista toimeksiannoistaan. He kantavat huolta myös omista työpaikoistaan. Toivoisin, että nyt, kun laki hyväksytään, myös käytännössä turvattaisiin näiden henkilöiden asema.

Ed. Wahlström merkitään läsnä olevaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Väistö ed. Mannisen kannattamana tehnyt kaksi lausumaehdotusta:

1) "Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että kiinteistölaitoksen perustamisen yhteydessä aterioiden hintataso säilyy opiskelija- ja henkilöstöravintoloissa edullisena uudistuksen jälkeenkin."

2) "Eduskunta edellyttää hallituksen seuraavan lain soveltamista yhteiskunnan kokonaisedun kannalta siten, ettei uudistuksessa korosteta liikaa liiketaloudellisia periaatteita ja valtion omaisuuden tuottovaatimuksia ja vaaranneta näin tärkeiden ja arvokkaiden kiinteistöjen säilymistä yhteiskunnan toimintojen käytössä."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

P u h e m i e s : Lopuksi päätetään ed. Väistön lausumaehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Väistön 1) ehdotuksesta

Mietintö "jaa", ed. Väistön 1) ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 44 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 28. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Väistön 2) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Väistön 2) ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 44 ei-ääntä; poissa 30. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys laiksi nimilain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 193/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 15/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Hallituksen esitys laiksi metsälain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 218/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 14/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. V i h r i ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Kolmannessa käsittelyssä oleva metsälain muutosesitys on siinä mielessä hyvä, että valiokunta teki merkittävän muutoksen ja lisäsi lakiin 23 a §:n, joka merkitsee sitä, että metsänkäyttöilmoitus on maksuton, niin kuin sen pitääkin olla. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että tällaisen lakiesityksen tuominen eduskuntaan on huonoa lainsäädäntövalmistelua. Siinä mielessä on hyvä, että meillä on eduskunta ja sen hyvä maa- ja metsätalousvaliokunta, joka on korjannut näin suuren virheen. Siinä mielessä kannattaa mielellään nyt sitä, että yksimielisesti hyväksymme kolmannessa käsittelyssä lakiesityksen.

Ed. M ö l s ä : Arvoisa puhemies! Oikeastaan saman asiaan halusin puuttua kuin ed. Vihriälä. Metsänkäyttöilmoitus, jonka hallitus nyt halusi maksulliseksi, korvaa entisen maksuttoman metsänhakkuuilmoituksen. Toisaalta metsänkäyttöilmoituksellahan nimenomaan metsänomistaja itse haluaa ilmoittaa, että metsässä tapahtuu toimenpiteitä, mikä valvonnan kannalta

on perusteltua, ja sitä kautta olisi ollut erittäin käsittämätöntä, että siitä olisi pitänyt vielä maksaa.

Ed. Vihriälä viittasi siihen, että hallitus on valmistellut esityksen aika heikosti. Osoitus siitä on se, että valiokunnan muutosesitys on perusteltu niin, että hallituksen esityksen yleisperusteluista ilmenevistä syistä valiokunta päätyi tiettyyn ratkaisuun. Hallituksen yleisperustelut olivat sen kaltaiset, että maksua ei peritä, mutta itse pykälän ja sen perustelujen mukaan metsäkäyttöilmoitus olisi ollut maksullinen. Tämä minusta osoittaa sen, että esitys oli heikosti perusteltu, kuten ed. Vihriälä totesi.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Historiallisesti pätee juuri se, mitä edustajat Vihriälä ja Mölsä äsken toivat esille.

Tässähän kävi niin, että valtioneuvostovaiheessa kaikki muuttui, mutta perustelut eivät pysyneet muutosten mukana. Nyt tietysti löytyy jostakin asiaan kuuluva perustelu, ja se löytyi yleisperusteluista, ja niihinkin saattoi sitten vedota, kun valiokunta päätyi yksimielisesti muutokseen, jonka eduskunta on toisessa käsittelyssä yksimielisesti hyväksynyt. Tämä on mitalin yksi puoli.

Mitalin toinen puoli on tietysti se, että kun näin on menetelty, se johtaa metsänkäyttöpuolella asianomaiseen eleganssiin ja metsälain mukaisiin toimenpiteisiin ja käyttäytymiseen eli metsien uudistamiseen ja hoitamiseen asianomaisella tavalla. Nimittäin en voi, arvoisa puhemies, nähdä muuta mahdollisuutta kuin sen, että jos näin ei tapahdu, on pakko palata vuoden 93 tilanteeseen ja vakuustalletusjärjestelmään tai sitä korvaavaan menettelyyn. Se olisi kurja askel taaksepäin, pakkovaltaa eräällä tavalla.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys laiksi perusopetuslain 17 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 261/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 15/1998 vp

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Lakialoite laeiksi lastensuojelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Lakialoite 142/1998 vp (Virpa Puisto /sd ym.)
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 28/1998 vp
Lakialoite 131/1997 vp
Toivomusaloite 276/1997 vp

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista, joista toisessa käsittelyssä päätetyt, lakialoitteeseen n:o 142 sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteesta.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen n:o 131/1997 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteen hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Hallituksen esitys laiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 255/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 29/1998 vp
Lakialoite 65/1997 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Hallituksen esitys laeiksi työntekijäin eläkelain 1 c §:n, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 1 a §:n sekä tapaturmavakuutuslain 1 a ja 57 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 256/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Hallituksen esitys laeiksi eräistä viitekoroista sekä korkolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 176/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 27/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ministeri S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Haluaisin tässä yhteydessä todeta erittäin merkittävän asian, jota talousvaliokunta mietinnössään ehdottaa sivulla 6, kun se esittää lausumaehdotuksenaan:

"Eduskunta toteaa, että suomalainen rahoitusjärjestelmä on kaikkien saatujen selvitysten mukaan tervehtynyt siten, että pankkien voidaan vastaisuudessa edellyttää pystyvän hoitamaan sitoumuksensa kaikissa olosuhteissa ilman Suomen valtion antamaa takuuta. Eduskunnan vuonna 1993 hyväksymä lausuma, jonka mukaan eduskunta tulee tarpeen vaatiessa myöntämään riittävät määrärahat ja valtuudet hallituksen käyttöön pankkien vastuuta koskevan sitoumuksen täyttämiseen, on rauennut."

Tämä on erittäin merkittävä asia siinä tapahtumaketjussa, joka talousvaliokunnan hyvin tehdyssä mietinnössä liitteineen on selostettu. Usean sivun taulukosta, jossa on tärkeät tapahtumat aikajärjestyksessä, ilmenee, miten pankkikriisi Suomessa oikein eteni, miten jouduttiin 93 pankkitukilausumaan ja miten nyt sitten 98 joulukuussa tämä lausuma voidaan käytännössä purkaa. Kriisissä on monta erilaista draamaa, joita en sen kummemmin lähde nyt selvittämään.

Totean tyytyväisyydellä sen, että talousvaliokunta käsiteltävänä olevan asian yhteydessä ja aikaisemminkin on perehtynyt asiaan sillä tavoin, että se asiantuntemuksellaan pystyi lausumaehdotuksen eduskunnan täysistuntokäsittelyyn tekemään. Viime kädessähän tämä on eduskunnan asia. Kun käsittely on valiokunnassa ollut yksimielinen, en usko, että eduskunnassakaan kukaan on pankkituen purkamispontta vastaan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Valiokunta mietintöä laatiessaan ja pankkitukiponnen purkamista pohtiessaan arveli, että rahamarkkinat ovat jo etukäteen varautuneet siihen, että pankkitukiponsi raukeaa ennen kuin Suomi

liittyy Emun kolmanteen vaiheeseen, joka vuodenvaihteessa alkaa. Arvelimme, että näin ollen raukeamisesta ei tule aiheutumaan markkinoilla paineita. Arviomme on osoittautunut oikeaksi. Mietinnön käsittelynkään aikana paineita ei ole noussut, päinvastoin rahamarkkinat ovat edelleen pysyneet vakaina ja myös korkoja on voitu laskea. Pankkitukiponnen raukeaminen merkitsee sitä, että suomalainen rahoitusjärjestelmä siirtyy euroaikaan vahvistuneen luottamuksen myötä. Pankkitukiponnen aikaansaaminen oli aikanaan täysin välttämätöntä kriisin kärjistymisen välttämiseksi, mutta yhtä tarpeellista on nyt, että pystymme siirtymään euroaikaan toteamalla, että pankkitukiponsi tulee raukeamaan.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! On syytä huomauttaa, että lama ja siihen liittyvä pankkikriisi hoidettiin keskusta-kokoomushallituksen toimesta SDP:n ollessa evakossa, johon se lähti vuonna 91, mutta se on toinen asia.

Minä haluan todeta, että tämä on todella juhlava päivä, kun pankkiponsi voidaan peruuttaa. Mutta ne ajatukset, että pankit olisivat jollakin tavalla vahvoilla tällä hetkellä, eivät ole perusteltuja sikäli, että pankit menestyvät kyllä kiinteistö- ja osakebisneksellä ja tämän tyyppisellä toiminnalla, joka ei varsinaisesti ja perinteisesti ole kuulunut pankkitoimintaan lainkaan. Sen sijaan perinteinen pankkitoiminta, anto- ja ottolainaus ja sen tuottamat tuotot ovat aivan olemattomat, ja kun kiinteistö- ja pörssibisnes romahtaa Suomessa seuraavan kerran, niin saman pankkiponnen varassa ollaan silloinkin. Ei pankeille mistään löydy sitä varallisuutta ja vakuutta niiden nykyisen toimintaperiaatteen mukaan, niin kuin tässä nyt oletetaan. Pankit toimivat epäterveellä pohjalla, ja seuraava kriisi, joka tulee, poksauttaa tämän ilmakuplan ja ilmapallon ja silloin ollaan samoissa vaikeuksissa. Toivottavasti näin ei tapahdu, mutta näin se on. Eivät pankit toimi enää vanhalla järjestelmällä, jonka perusteella ne aikanaan pysyivät pystyssä ja vakaina.

Ed. I. K a n e r v a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kai on kuitenkin kaiketikin niin, että suomalainen pankkikriisi on kansainvälisen arvion valossa katsottuna hoidettu kohtuullisen hyvin, paljon päättäväisemmin, nopeammin, tarmokkaammin kuin esimerkiksi on tilanne tällä hetkellä Japanissa, jossa pitäisi kyetä tekemään nopeasti rohkeita päätöksiä, joihin Suomessa aikoinaan pankkitukea käsiteltäessä kyettiin pankkiponsi siihen pakettiin kokonaisuudessaan mukaan lukien. Eli sinänsä täytyy sanoa monine yksityiskohtaisine varauksineen, että yleisarvosana pankkikriisin hoitamisesta Suomessa on varsin hyvä. Nyt siirrytään normaaliaikaan tavallaan holhouksenalaisesta vaiheesta, ja se on ollut välttämätöntä, ei ainakaan liian aikaista, kenties mieluummin niin, että tähän olisi voitu jo aikaisemminkin, jokin aika takaperin, mennä.

Kiistämättä täysin ed. Aittoniemen näkökantoja on kuitenkin syytä sanoa, että pankkien vakavaraisuus on tällä hetkellä pitkälti yli 11 prosenttia. Se on kansainvälisesti erittäin kova luku ja kertoo tietysti siitä, että pankkitoiminta on Suomessa tällä hetkellä kunnossa.

Ed. K ä ä r i ä i n e n : Arvoisa puhemies! Haluan korostaa samaa seikkaa kuin ministeri Skinnari ja ed. Hämäläinen, että pankkitukiponnen purkaminen talousvaliokunnan työskentelyssä tapahtui yksimielisesti, tapahtuu täälläkin yksimielisesti, mitä pidän tämän ison ja äärimmäisen vaikean asian hoitamisessa tärkeänä asiana. Ponsikin syntyi aikoinaan poliittisesti kiivaissa olosuhteissa kuitenkin yksimielisyyden pohjalta, mistä kannattaa muistuttaa, vaikka ehkä muutoin olisi kaikenlaista sanottavaa näin jälkeenpäin, mutta se on mennyttä, mikä on mennyttä.

Aika on ollut kypsä tämän ponnen purkamiseen jo jonkin aikaa. Nyt löytyi sopiva niin sanottu asiallinen yhteys. Minusta jatkoa ajatellen pitää korostaa koko ajan sitä, että ei pidä suhtautua asioihin niin, että vaara on kokonaan ja ikuisesti ohitse, vaan pitää olla valppaana ja lähteä siitä, että tämän maan reaalitalous koko ajan vahvistuu ja kulkee hyvään suuntaan merkiten nimenomaan sitä, että saadaan nimenomaan työttömyys kerta kaikkiaan vähenemään ja lopulta kokonaan käytännössä loppumaan. Se on kuitenkin tae siitä, että pankkienkin toimintaympäristö on sitten vakaalla pohjalla ja että ne myös omalta osaltaan kannattavat. Tämä on hyvä päätös ja sen parempi, kun se on yksimielinen ratkaisu.

Ed. K a a r i l a h t i : Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä näkemyksiin pankkituen purkamisen välttämättömyydestä ja oikeasta ajankohdasta liittyen nyt käsiteltävänä olevaan lakiin.

Talousvaliokunnan puheenjohtaja ed. Hämäläinen totesi, että markkinoilla on nyt päästy pahimmasta ja on aika purkaa tämä ponsi. Haluan kuitenkin esittää huolenaiheen pankkituki-

ponteen liittyen. Se on tämänhetkinen pankkien riskiluototus, ja vaikka pankkitukiponsi poistuu nyt eli veronmaksajat eivät automaattisesti luottotappioita suorita, niin välillisesti kuitenkin. Kun nimenomaan osakesijoittamisen riskiluototus näyttää kasvavan ja vakuudet saattavat olla 100 prosenttia, haluan esittää huolen siitä, että myös tätä kehitystä tulee seurata. Viime kädessä veronmaksajat maksavat ne sen takia, että pankit nostavat asuntolainojen ja opintolainojen korkoja.

Ed. L u h t a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös omalta osaltani korostaa sitä merkitystä, joka pankkitukiponnen purkamisella on, ja sitä poikkeuksellisuutta, että eduskunta purkaa ponnen poikkeuksellisesti ja aivan oikein. Kun viitekorkolain muutoksia käsiteltiin edellisellä hallituskaudella, silloinhan eduskunta edellytti, että hyväksyessään pankkitukiponnen eduskunta myös purkaa sen, kun aika on kypsä. Nyt talousvaliokunta, joka nimenomaan pankkiasioita käsittelevänä erikoisvaliokuntana on tähän asiaan tarttunut aivan oikein ja aivan oikeana ajankohtana mielestäni, on tehnyt esityksensä eduskunnalle pankkitukiponnen purkamisesta. Toivon vain, ja nyt näyttää siltä, että tämä todella menee yksimielisesti läpi mutta että tähän ainutlaatuisuuteen myös kiinnitämme huomiota.

Ed. K a n t a l a i n e n : Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin historiallinen hetki, kun pankkitukiponsi päästään purkamaan, ja siinä mielessä aika ja paikka on varsin sopiva.

Ed. Aittoniemelle haluaisin todeta, kun hän totesi ensin, että pankkikriisi ei välttämättä sillä tavalla ole ohi, että riskejä meillä on olemassa. Ainahan meillä toki riskejä on olemassa, mutta 90-luvulla pankeissa on toimintoja tervehdytetty varsin merkittävästi. Hulvaton ylikapasiteetti ja lainananto on huomattavasti järkeistynyt ja verkostoa on virtaviivaistettu, ja näin ollen en aivan yhtä synkästi halua uskoa, että ajautuisimme näin mittavaan kriisiin kuin tällöin 90-luvun alussa.

Arvoisa puhemies! Niin kuin ed. Ilkka Kanerva totesi, pankit ovat tällä hetkellä suhteellisen hyvässä kunnossa, kun mitataan vakavaraisuustasolla ja mitataan muutoinkin tilannetta verrattuna siihen, että meillä on myös kansainvälisiä pankkeja tullut kilpailemaan markkinoille, mikä on mielestäni terve asia. Mutta selkeä ja positiivinen asia on myös se, että yritykset ovat oppineet pankkikriisistä, niin että enää ei juosta pelkästään helpon rahan perässä vaan nyt selkeästi investointipäätökset ratkaistaan entistä enemmän tuloratkaisun kautta ja entistä harkitummin, jotta ei sorruttaisi semmoisiin ongelmiin kuin 80-luvun lopussa ja 90-luvun alussa. Tässä mielessä on mieluisaa tukea tätä päätöstä.

Ed. A l h o : Arvoisa puhemies! Muistuttaisin eduskuntaa vielä myös siitä, että sillä on ollut mahdollisuus rahoitusjärjestelmän tervehdytystiedonannon yhteydessä keskustella ja mitata hallituksen luottamus siitä tavasta, jolla pankkikriisin jälkihoitoa tällä hallituskaudella on tehty. Olennainen edellytyshän sille erinomaisen hyvälle päätökselle, että pankkitukiponsi tänään voidaan eduskunnassa purkaa, on ollut se, että tallettajien asema on tullut turvatuksi talletussuojalla. Tuolloinhan, kun pankkikriisi tuli päälle, ensimmäisenä tarkoituksena oli tietenkin suojata ihmisten säästöt ja velallisten asunnot jne. Intressi oli silloin tavallista ihmisistä lähtevä, ja nyt voidaan sanoa, että talletussuojan myötä kannattaa myös sitä korostaa julkisessa keskustelussa, että rahoitusjärjestelmän tervehdytystoimissa voidaan päästä niin pitkälle, että pankit itse joutuvat vastaamaan riskijärjestelmiensä hallinnasta.

Korostan myös sitä, että hyvin paljon lainsäädäntöä rahoitusjärjestelmän valvonnan suhteen on tullut. Näiltä osin ainakin yhteiskunnan näkökulmasta uskoisin instrumenttien olevan paljon paremmat kuin 90-luvun alussa, jolloin laman myötä kyseinenkin ongelma tuli ajankohtaiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Talousvaliokunnan mietintöön sisältyvät 1. ja 2. lausumaehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Hallituksen esitys laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 138/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 28/1998 vp

P u h e m i e s : Eduskunta on toisessa käsittelyssä yhtynyt talousvaliokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Keskustelu:

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! Hallitus esitti, että laki alueellisesta kuljetustuesta hylätään eli että kuljetustuen maksaminen lopetetaan. Eduskunnassa asiaa käsitelleet valiokunnat ovat tulleet kuitenkin toiselle kannalle. Ne esittävät siis sitä, että kuljetustuen maksaminen jatkuu, eli hallituksen esityksen hylkäämistä.

Hyvä näin. Kovin myöhään eduskunnan ryhtiliike aluepolitiikan puolesta alkaa, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Sitä paitsi kysymys on tietysti myös tulevasta ajasta. Olen ihan varma siitä, että heti vaalien jälkeen kysymys aluepolitiikasta on ylipäätään käytävä uudelleen läpi, ja väittäisinpä jopa niin, että se on aivan keskeisimpiä kysymyksiä, kun uutta hallituspohjaakin muodostetaan. Me tarvitsemme tähän maahan sellaisen hallituksen, joka ymmärtää, että koko maa on pidettävä asuttuna.

Kuljetustukeahan on maksettu tammikuun alusta 1982 lähtien, ja sitä voidaan maksaa Lapin, Oulun, Kainuun, Pohjois-Karjalan, Etelä-Savon ja Vaasan rannikkoseutujen alueilla. Tuo kuljetustuki on, kuten tunnettua, porrastettu. Se on 7—29 prosenttia kuljetuskustannuksista, etäisyyksistä riippuen. Lyhin matka on 266 kilometriä, ja korkein tuki tulee yli 1 001 kilometriä pitkistä kuljetusmatkoista. Kuten tunnettua, suurimman erän kuljetustuesta, jota vuonna 1997 viimeksi tilastoidun tilastotiedon mukaan maksettiin, sai Pohjois-Pohjanmaan maakunta. Merkittävää kuljetustuki oli myös Pohjois-Karjalassa ja Lapissa sekä Kainuussa. Myös Etelä-Savo sai osuutensa. Vaasan rannikkoseudullekin kuljetustukea tuli mutta vain vähän. Kuljetustuen maksamisen perustanahan on asutuksen määrä per neliökilometri, eli on siirrytty EU-kriteereihin. Meillä ei siis EU:n taholta ole mitään painetta kuljetustuen osalta olemassa, koska kuljetustukijärjestelmä on mukautettu siten, että se vastaa myös EU-kriteereitä.

Nyt on siis pelastettu se, mikä pelastettavissa on, tämä supistettu, jo aikaisemmin monellakin tavalla supistettu kuljetustuki. Se jatkuu, mutta vaalien jälkeen on todella aika käydä läpi koko aluepolitiikka, turvata se, että investointiavustukset ovat riittäviä ja että niihin on riittävästi rahaa. Noilla investointiavustuksilla, joita liikkeelle lähtevät yritykset kehitysalueilla ovat saaneet ja saavat, on erittäin iso merkitys sille, minkä verran pientä ja keskisuurta yritystoimintaa kehitysalueille syntyy.

Mutta on käytävä läpi myös kuljetustuki. Tältä osalta ottaisin malliksi Ruotsin järjestelmän. Ruotsissa on selvästi parempi kuljetustukijärjestelmä kuin meillä. Ruotsissa ei ole ensinnäkään mitään rajoituksia yritysten suuruuden perusteella siltä osin, minkälaisille yrityksille kuljetustukea maksetaan. Pidän tätä ihan oikeana lähtökohtana. Ruotsissa elintarviketeollisuus kokonaisuudessaan on kuljetustuen piirissä, mikä on sekin ihan oikeaa ajattelua.

Kaikkiaan Ruotsissa maksetaan kuljetustukea — tämä on vuoden 1997 tieto — 370 miljoonaa kruunua vuodessa eli moninkertainen määrä verrattuna Suomeen. Sehän on noin 250—260 miljoonaa markkaa. Ruotsissa vuonna 1997 kuljetustukea sai 1 300 yritystä, meillä 406 yritystä. Ruotsissa tukea nimittäin kaiken lisäksi maksetaan enemmän määrätyissä tilanteissa, 5—45 prosenttia kustannuksista alueista ja matkasta riippuen, mutta siellä raja maksimisummalle on 700 kilometrissä. Kaiken lisäksi Ruotsi maksaa kuljetustukea koko Pohjoiskalottialueella myös Suomessa ja Norjassa ja koko Ruotsin alueella tehtävistä kuljetuksista, kun meillä maksetaan vain Suomen alueella tehdyistä kuljetuksista.

Minusta kannattaa katsoa kilpailijamaan Ruotsin kuljetustukijärjestelmä ja hakea sieltä ne lähtökohdat, joiden pohjalta kuljetustukijärjestelmää meillä kehitetään. Tässä on vielä tarpeen minusta katsoa myös Savonmaa kokonaisuudessaan, että kuljetustukijärjestelmä kattaa koko Savon. Minä toivon, että tämmöinen kehitysalueen yhteinen rintama ylipäätään aina on olemassa ja että yhtenäinen kohtelu on kaikille kehitysalueen osille olemassa. Se turvaa sen, että näillä tärkeillä järjestelmillä on laaja tuki ja kannatus.

Mikä on sitten vaihtoehto aluepolitiikalle? Se on se, joka meillä nyt on jo meneillään, eli voimistuva, kiihtyvä muuttoliike kehitysalueilta pääkaupunkiseudulle, osin Tampereelle, Turkuun ja Ouluun, eikä siitä seuraa mitään hyvää, ei muuton kohteena oleville alueille eikä tietenkään myöskään väestöä menettäville alueille. Päinvastoin esimerkiksi pääkaupunkiseudulla palvelut jäävät pahasti jälkeen tästä muutosta ja viime kädessä täällä kovan muuttoliikkeen maksaja on köyhä ihminen, jonka asumiskulut, asuu hän sitten omistusasunnossa tai vuokra-asunnossa, kohoavat kohtuuttomiksi, ovat itse asiassa jo kohonneet. Tätä se muuttoliike tuottaa. Toisaalta

sitten väkeä menettävillä alueilla, kuten Lappi, Kainuu ja Itä-Suomi, tulee suoranaista autioitumista, tulee väestön ikärakenteen vinoutumista. Tyhjilleen jää kouluja ja muita palvelulaitoksia ja ajan myötä myös asuntoja. Menetetään miljardien markkojen investoinnit, kun ne jäävät käyttämättä. Ei tässä ole järkeä.

Paljon järkevämpää on palata vahvaan aluepolitiikkaan. Siitä hyötyy koko maa. Se on minun varma vakaumukseni. Me tarvitsemme nämä aluepolitiikan vanhat konstit kaikki uudelleen vahvasti käyttöön, niin investointiavustukset kuin kuljetustuet. Myös valtionyhtiöpolitiikassa pitää nähdä aluepoliittinen näkökulma jatkossakin. Vaikka valtionyhtiöitä onkin yksityistetty ja laitettu pörsseihin, siellä kuitenkin on paikkansa silloin tällöin ainakin, kun valtiolla voi olla vaikutuksensa, katsoa, mihin sijoitetaan ja miten sijoitutaan, ja tässäkin nimenomaan aluepoliittinen näkökulma säilyttää.

Myös budjetin laadinnassa ylipäätään laajasti ymmärrettynä pitää olla aluenäkökulma olemassa, jotta budjettipolitiikka ylipäätään ei johtaisi keskittymiseen, niin kuin nyt on tapahtumassa, kun esimerkiksi työllisyysrahoja leikataan. Sehän tietää työttömyyden pahenemista osassa maata, ja siitä ei seuraa mikään muu kuin kiihtyvä muutto.

Me tarvitsemme myös uusia konsteja aluepolitiikkaan. Yksi sellainen on minusta se, että polttoainevero porrastetaan alueellisesti. On olemassa selvä paine siihen, että polttoaineverot tulevat jatkossakin kohoamaan. Tähän on viemässä myös Euroopan unionin vaatimus siitä, että hiilidioksidipäästöjä pitää jyrkästi leikata, ja niitähän myös liikenne vahvasti aiheuttaa. Se on totta. Tälle asialle haetaan ratkaisua sitten siten, että polttoaineveroja nostetaan.

Nytkin kuitenkin polttoaineverot ovat johtaneet siihen, että osassa maata, kuten pitkien kulkuvälien Lapissa, kulkukustannukset ovat jo nyt kohtuuttomia. Siitä taas seuraa se, että sitten voi olla esimerkiksi tilanne, jossa käydään kylältä taajamassa työssä. Jos kulkukustannukset koko ajan nousevat, niin sieltä kylältä muutetaan sitten pois. Näin maaseutu menettää väkeään, ja kun se muuttoauto lähtee liikkeelle, niin saattaa olla, että se ei pysähdykään siihen taajamaan, vaan sillä jatketaan matkaa suoraan tänne pääkaupunkiseudulle tai sitten lähimpään kasvukeskukseen Ouluun. Näin keskittyminen vauhdittuu.

Polttoaineverojen alueellinen porrastus on ollut eduskunnassa aiemmin esillä, mutta sekin asia pitää minusta nyt ottaa vakavaan käsittelyyn heti vaalien jälkeen, koska ei ole mieltä siinä, että keskittämistä eri tavoin joudutetaan. Päinvastoin sille pitää selvästi lyödä jarrua.

Näiden polttoaineverojen korottamisen taustalla on aito huoli ilmakehän saastumisesta, mutta kohtuutonta se minusta on, jos Saksan saasteet pannaan Lapissa maksuun; me emme taatusti ole niitä saasteita Euroopassa aiheuttamassa. Meillä on pitkät kulkuvälit, harva asutus ja meillä on pakko käyttää esimerkiksi yksityisautoa. Kaikkialla näin ei ole, ei ole pääkaupunkiseudullakaan välttämättä ollenkaan näin, että on pakko käyttää sitä omaa autoa. Meillä on!

Aluepolitiikkaan pitää tulla myös näitä uusia välineitä, uutta laajuutta, uusia konsteja, mutta tätä vanhaa, kestävää perustaa ei ole mitään syytä kuitenkaan hylätä, kuten jotkut ovat sanoneet puhuessaan vain uudesta aluepolitiikasta.

Kauppa- ja teollisuusministeri K a l l i o m ä k i : Todella, puhemies, tässä asiassa ovat eduskunnan parhaat voimat olleet liikkeellä. On tehty ryhtiliike, niin kuin ed. Tennilä asiassa totesi, siihen mittaan, että minullekin on tässä viisautta runsain mitoin karttunut, uutta viisautta jopa niillä alueilla, joissa en uskonut viisautta juuri olevankaan, ja siltäkin osin, mitä en ennakolta osannut hallitukselle kuvailla, vaikka mielestäni aika hyvin kuvailin eduskuntaprosessin.

Ei tämä välttämättä minusta huonolla tavalla mene ainakaan yhdestä näkökulmasta: siitä näkökulmasta, että voi olla ennen kaikkea Suomen EU-politiikan kannalta hyvä, että tukilainsäädäntö on voimassa, koska tämä tulee meille eteen viimeistään Agenda 2000 -konseptia laadittaessa. Voi olla, että kun tukipolitiikkamme kuitenkin on hyvin maltillisessa koossa, silloin olemme esimerkiksi Ruotsiin nähden kyllä paremmassa asemassa, koska povaan tästä pienimuotoisena mutta verrannollisena samanlaista prosessia kuin oli maatalous Suomen liittyessä, jolloin Ruotsi oli valmistautunut aivan erinomaisella tavalla, siis järjestelmätasolla, EU:n maatalousjärjestelmään. Ehkä me tässä nyt sitten minikoossa kuitenkin valmistaudumme paremmin tämän aluepoliittisen tukilainsäädännön osalta siinä mielessä nimenomaan, että olemme kuitenkin olleet maltillisia ja pienimuotoisella konseptilla liikkeellä.

Ed. L u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron siinä vaiheessa, kun ed. Tennilä totesi, että van-

hat konstit olisivat hyviä. Onneksi hän kyllä lopussa sitten vetosi näihin uusiin konsteihin ja uusiin keinoihin, uudenlaiseen aluepolitiikkaan.

Toteaisin vain, että totta kai vanha aluepolitiikka on mennyttä ja meidän tulee etsiä uusia keinoja. Ja niin kuin valiokunta yksimielisesti esittää, kauppa- ja teollisuusministeriön tulisikin pikaisesti selvittää mahdollisuudet siirtyä nykyisestä kuljetustukijärjestelmästä uudenlaisen logistiikkatuen suuntaan, jolla nimenomaan kannustettaisiin yrityksiä yhteistyöhön ja erilaisiin, taloudellisempiin toiminta- ja kehittämismuotoihin.

Mutta kun puhuttiin tuen rajoittamisesta, tässähän oli perusteena se, että EU:n jäsenneuvottelujen yhteydessä komission ehtojen mukaisesti kuljetustukilakia vuonna 97 muutettiin nimenomaan siten, että pyrittiin täyttämään komission ehdot siten, että tukea voitiin myöntää vain niille maakunnille, joissa keskimääräinen asukastiheys on enintään 12,5 asukasta neliökilometriä kohti. Tällä perusteella lakia muutettiin, ja silloin muut maakunnat putosivat tuen piiristä. (Ed. Tennilän välihuuto) — Aivan, se on selitys, mutta se lienee totta. En tiedä, miten kireästi näitä ehtoja pitää noudattaa. Mutta hyvähän se on, että täällä nyt sitten päädyttiin pysymään edelleen kuljetustukilaissa. Pidetään sitä niin kauan voimassa, kunnes saamme uusittua nykyistä kuljetustukilakia nykyistä parempaan suuntaan.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeätä, että talousvaliokunnassa ja valtiovarainvaliokunnassa nimenomaan ratkaisevat hallituspuolueet ovat tässä pystyneet yhteiseen esiintymiseen aina rahoitusta myöten.

Mutta haluan myös korostaa sitä, kuten ministeri Kalliomäki, että tässä tilanteessa EU-tilanne täytyy hyvin tarkkaan arvioida. Suomen kuljetustuen tarvetta ei voida arvioida asukastiheyden vaan nimenomaan pitkien, kalliiden kuljetusten ja etäisyyksien ongelmien mukaan. Kuljetusten osuus on uustuotteiden hinnasta jopa 15 prosenttia, kun kilpailijamailla se on 5 prosenttia. Tässä saatetaan ikään kuin Helsingin mittakaavaan tätä tilannetta. Agenda 2000:n ja tavoite ykkösenkin luomat uudet mahdollisuudet juuri logistisiin ajatuksiin täytyy hyvin tarkkaan arvioida, koska Suomi EU-jäsenyystilanteessa laiminlöi nimenomaan kuljetusten ja pitkien etäisyyksien tekijät eli liikenteelliset kysymykset.

Liikennesektorin ulkopuolella tehdään hyvin keskeisiä liikenteeseen, liikennepolitiikkaan ja kuljetuksiin vaikuttavia ratkaisuja muun muassa verotuksen puolella. Tämän takia laajempi kokonaistarkastelu on ehdottoman välttämätön. Välttämätön on myös se, että joulukuussa 96 tehty asetusmuutos, jolla Pohjois-Savo saatettiin tämän järjestelmän ulkopuolelle, korjataan. Tältä osin ministeri Kalliomäen toivon hyvin nopeasti etenevän myös eduskunnan ja hallitusryhmien yksimielisesti linjaamalla tavalla.

Ed. L a i t i n e n : Arvoisa rouva puhemies! On tavattoman hyvä asia, että talousvaliokunta on päätynyt tällaiseen ratkaisuun, että ehdottaa, että lakia ei kumota. Niin kuin ed. Rajamäki sanoi, tässä on talousvaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan välillä koordinointi tapahtunut esimerkillisellä tavalla.

Me olemme valtiovarainvaliokunnassa ja sen kauppa- ja teollisuusjaostossa sitä mieltä, että alueellisen kuljetustuen kattavuutta pitäisi hivenen tehostaa muun muassa osana Itä-Suomi-projektia, Itä-Suomi-hanketta. Tässä suhteessa ed. Tennilä on oikeassa, kun on vaatinut, että tuki ulotetaan myös Pohjois-Savoon. Näin me tulemme esittämään ja toivomme tietenkin, että hallitus ottaisi meidän ehdotuksemme, jos ja kun eduskunta sen hyväksyy, sillä vakavuudella kuin se on tehty.

Se, mitä talousvaliokunta kannanotossaan on lausunut tukijärjestelmän kehittämisestä, on myöskin oikean suuntaista. Tähän suuntaan, nimenomaan logistiikkatuen suuntaan tukea tulisi kehittää. Uskon, että asia tällä tavoin tulee myös hallituksen pöydälle kauppa- ja teollisuusministeriön valmistelemana.

Sinänsä jos puhutaan aluepolitiikasta, sehän on tietenkin todettava tässä kuitenkin, että niin sanottu vanhakantainen aluepolitiikka on aikansa elänyt. Meidän on haettava uusia eväitä, uudenlaista alue- ja maaseutupolitiikkaa, ja siihen varmasti löytyy tahtoa ja näkemyksiä, miten sillä tiellä edetään.

Ed. P o l v i : Arvoisa rouva puhemies! Kaiken kaikkiaan kuljetustukea koskevan lain kumoamisesitys osoittaa hyvin sen, mihin päädytään kapeassa valmistelussa, joka näyttää olevan nykyisin vallitseva käytäntö, kun budjettia valmistellaan. Niinpä on kai käynyt niin, että kauppa- ja teollisuusministeri on nähnyt säästömahdollisuuden kuljetustuen osalta, eikä sillä vähäisellä määrärahalla, mikä budjettiesitykseen sisältyy, tietenkään voikaan olla mitään teollisuuspoliitti-

sia vaikutuksia, siinä mielessä tämä on ymmärrettävää. Toisaalta ihmetyttää se, että siinä yhteydessä ei ole arvioitu alueellisia vaikutuksia nimenomaan aluekehitysnäkökulmasta. Ehkäpä se johtuu siitä, että aluekehityskysymykset kuuluvat puolestaan sisäministeriön toimialaan. Näyttää olevan niin, että koordinointia ei kovinkaan perusteellisesti valmistelun yhteydessä harkita.

Tuohon tulokseen päädyn muun muassa erityisesti sen takia, että viime vuoden aikana käsiteltiin aluepoliittista selontekoa. Siinä yhteydessä, jonka selonteon muuten eduskunta aikanaan hyväksyi, hallintovaliokunta yksiselitteisesti korosti aluetukien merkitystä ja siinä muun muassa kuljetustuen osuutta. Siitä huolimatta on päädytty esittämään koko laki kumottavaksi tässä yhteydessä.

Ed. Tennilä linjasi aivan oikein. Niihin näkemyksiin on helppo yhtyä.

Toisen käsittelyn yhteydessä useassa puheenvuorossa vertailtiin aikaisempina vuosina käytettyjen kuljetustukien markkamääriä ja tehtiin vertailuja myös Ruotsin käyttämään kuljetustukeen. Kuljetustuen leikkauksethan lähtivät käyntiin jo edellisen kauden aikana, ja tämä hallitus näyttää niitä kuuliaisesti jatkavan.

Kaiken kaikkiaan tietenkin on todettava ongelmana se, että liittymissopimus, jolla liityttiin Euroopan yhteisöön, Euroopan unioniin, on siltä osin verrattain huono erityisesti sen takia, että kuljetustuen soveltaminen rajataan 12,5 asukkaan asukastiheydellä tai sitä harvempaan asutulle alueelle. Lisäksi tarkastelut tuon sopimuksen mukaan on suoritettava Nuts III -tasolla eli käytännössä maakuntatasolla. Kun hallitus on näyttänyt noudattavan, niin tämä kuin edellinenkin, orjallisesti kaikkia niitä liitteitä, mitä tuonne laajaan sopimuskokoelmaan sisältyy, ilmeisesti se on syy, minkä takia Pohjois-Savo yhtenä etäisenä alueena on jäänyt kokonaan kuljetustuen soveltamisen ulkopuolelle.

Sinänsä tuo aluejako kaiken kaikkiaan on epätarkoituksenmukainen. Jos arvioidaan Pohjois-Savon aluetta, joka yltää yli 12,5 asukkaan neliökilometritiheyteen, se johtuu pelkästään siitä, että alueella sattuu olemaan yksi suurempi kaupunki. Sen sijaan jos mennään Nuts IV -tasolle, löytyy tuskin puoleen tuosta asukastiheydestä yltäviä alueita, joissa kuitenkin edelleen on tuotannollista toimintaa ja joilla siten olisi oikeus kuljetustukeen, mikäli asioita tarkastellaan eri tasolla.

Kaiken kaikkiaan myönteistä on se, että talousvaliokunta päätyy samaan lopputulokseen kuin hallintovaliokunta aikanaan lausunnossaan eli tuon lakiesityksen kokonaan hylkäämiseen.

Myönteistä oli huomata se, että kauppa- ja teollisuusministerikin oli tullut jonkin verran toisiin ajatuksiin ja huomasi sen, että mikäli tukijärjestelmiä tässä vaiheessa vähennetään, niin seuraavalla rakennerahastokaudella, jota koskevia neuvotteluja parhaillaan käydään, ei ole mitään edellytyksiä eikä mahdollisuuksia uusien tukijärjestelmien käyttöönottoon, mikäli entisistä luovutaan. Niistä luopuminenhan olisi selvä viittaus siihen suuntaan, että sen tyyppisiä alueellisia tukijärjestelmiä maassa ei tarvita, ja siten tämä muodostaisi mahdollisesti esteen myös EU-rahoituksen saannille sen tyyppisiin hankkeisiin, joita alueella voidaan tukien turvin käynnistää ja joihin voi saada myös yhteistä rahoitusta.

Kaiken kaikkiaan myönteistä on se, että lakiesitys tulee hylätyksi. Toivottavasti tuohon talousarvioon löytyy lisää rahaa ja suoritetaan arviointitarkastelu toisella tasolla niin, että myös Pohjois-Savon alue on tuossa kuljetustuen piirissä. Vasta silloin sitä voidaan pitää tyydyttävänä.

Ed. K ä ä r i ä i n e n : Arvoisa puhemies! On hyvä asia, että kuljetustuen kumoaminen hyljätään täällä todennäköisimmin yksimielisesti. Tämä on hyvä ja vähän erikoinenkin päätös, erikoinen sen takia, että hallitusryhmät ovat nyt tulleet tämän syksyn aikana toisiin ajatuksiin. Kun alkuperäinen ajatus oli luopua kokonaan kuljetustuesta, nyt tässä joulun alla ollaan toisella kannalla ja valmiita jatkamaan tätä tukilakia vielä ainakin ensi vuoden. Tärkeää on se, että tämän lain pohjalta tullaan osoittamaan ensi vuoden budjettiin myös riittävästi määrärahoja. Tälle vuodellehan oli varattu muistaakseni 16 miljoonaa markkaa. Siitä on käytetty kylläkin vain noin puolet.

Kun kapula vaihtui vuonna 95, silloin tähän tarkoitukseen oli varattu rahaa 160 miljoonaa markkaa. Ollaan nyt tällä kertaa siis kymmenesosassa siitä, mitä kapulan vaihdon aikaan rahaa oli varattu. Jotta laki olisi jonkin arvoinen, jotta sillä olisi jotakin merkitystä, tarvitaan budjettiin kyllä riittävä määräraha, etenkin kun on ihan selvät perusteet nostaa koko Savonmaa, kuten ed. Tennilä sanoi, koko Savonmaa Pohjois-Savo mukaan lukien kuljetustuen piiriin. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja -ministerin on nyt lähdettävä liikkeelle mahdollistamaan Pohjois-Savon ottaminen lain sovellutusalan piiriin.

Mitä tulee jatkoon ensi vuoden jälkeen, on hyvä, että sellaista mielialaa on jo nyt tässä nostettu, että myönteistä jatkoa täytyy jossakin muodossa olla. Talousvaliokunta esitti mietinnössään yhden vaihtoehdon, yhden idean. Sen se sai Pohjois-Suomen elinkeinoelämältä. Eli siellä on ajatus logistiikkatuen soveltamisesta. Löytyykö siltä pohjalta uusia käyttökelpoisia malleja, on eri asia, mutta tärkeätä on nyt se, että elinkeinoministeriö KTM ryhtyy tämän mietinnön pohjalta kiireesti selvittely- ja valmistelutöihin ja nimenomaan sillä aikataululla, että kun seuraavien vaalien jälkeen maahan tehdään uutta hallitusta, sillä olisi käytettävissään uuden valmistelun mietteet ja ne voitaisiin ottaa mukaan myös hallitusohjelmaan ja hallituspolitiikkaan ensi kevään jälkeen.

Jos mitään uutta erinomaista ei löydy, silloin on kyllä perusteltua, että jatketaan nykyistä kuljetustukilakia, totta kai korjattuna niin pitkälle kuin sitä voidaan nykyrakenteellaan korjata. Tässä haluan perusteluna viitata Ruotsiin, joka aivan siekailematta tukee pohjoisinta osaansa myös tällä aluepoliittisella keinolla. Muutoinkin siellä aluepolitiikka on selkeästi korkeammalla tasolla kuin Suomessa yleensä. Toivottava toki on, että kuljetustukea voitaisiin todella kehittää vaikkapa juuri logistiikkatuen suuntaan.

Monissa puheenvuoroissa on otettu kantaa ylipäätään aluepolitiikan tilaan ja tulevaisuuteen. Kuljetustuen jatko on eräänlainen pieni torjuntavoitto aluepolitiikan yleisessä alasajossa. On puhuttu vanhasta aluepolitiikasta. Vanhaa aluepolitiikkaa ei käytännössä enää ole. Sen tärkeimmät instrumentit budjetista on lähes kokonaan pois raivattu. Niiden perään ei kovin paljon myöskään kannata haikailla.

Kun puhutaan, että aluepolitiikka tarvitsee come backin, uuden tulemisen, kyllä samaan hengenvetoon pitää jatkaa, että myös aluepolitiikan keinojen täytyy olla valtaosaltaan uudenlaisia, tämän yhteiskunnan mahdollistamia keinoja, tämän yhteiskunnan tarvitsemia keinoja. Tokihan mukana voi olla myös vanhoja elementtejä, mutta paljon pienemmällä volyymilla kuin vanhaan aikaan. Painopiste on kyllä ilman muuta uusien keinojen puolella. Niitä kyllä on olemassa, jos niitä vain halutaan käyttää tulevassa politiikassa.

Olen huolissani aluepolitiikkaan liittyvästä yleisemmästä ilmapiiristä. Se on vieläkin sen kaltaista, että aluepolitiikkaa ei tarvita, varsinkin kun puhutaan poliittisesta atmosfääristä. Henki on se, että aluepolitiikkaa ei enää tarvita, se kuuluu ylipäätään vanhaan aikaan, se kuuluu historiaan.

Aluepolitiikka oikein ymmärrettynä on kaikkien suomalaisten etu ja kaikkien alueitten etu, ja sen takia sen pitäisi olla myös kaikkien yhteistä politiikkaa, koska se on meidän kaikkien yhteinen etu, vähän eri kulmilta päin katsottuna, mutta varmasti kaikkien meidän suomalaisten yhteinen etu. Toivoisi, että tällainen ilmapiiri voisi syntyä ja nousta ja muodostaa myös mahdollisimman pian uuden voimakkaan aluepolitiikan pohjan.

Aluepolitiikka on markkinavoimien ohjaamista. Nyt, kun aluepolitiikka on käytännössä maissaan, alas ajettu, markkinavoimat voivat tehdä omaa jälkeään estoitta, ja jälkihän näkyy. Jälkihän näkyy eri muodoissaan tyhjentyvillä alueilla ja täällä, minne ihmisten on pakko leivän perässä ja koulun perässä muuttaa. Aluepolitiikka on markkinavoimien inhimillistä ohjaamista, ja nyt sitä kyllä kaiken kaikkiaan laajemminkin tarvittaisiin.

Minä vetoan ennen muuta vasemmistopuolueisiin, että siellä nyt hentoina oleva idut aluepolitiikan puolesta kasvaisivat ja varttuisivat suuriksi puiksi.

Ed. Vokkolainen: Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietintö on hyvä ja siten myös kannatettava sen takia, että kuljetustuen lakkauttaminen olisi ilman muuta merkinnyt sitä, että Suomesta olisi tullut selkeä signaali EU:hun päin, että me emme tässä maassa tarvitse minkäänlaista alueellista tukea emmekä aluepolitiikkaa siltä osin. Siinä mielessä valiokunta on tehnyt aivan oikean päätöksen, kun se kumoaa tältä osin hallituksen tekemän esityksen.

Vuoden 1997 alusta tapahtui niin, että myös alueita pienennettiin. Siinä yhteydessä Pohjois-Savo putosi tukien piiristä lähtien juuri niistä normituksista, mitä ed. Polvi toi esille. Jos meillä ei olisi tätä suurta kasvukeskusta Kuopiota, tuki olisi säilynyt. Kun katsotaan, miten tuki rajautuu ja miten sitä käytetään, niin tuskin Kuopion alueen sisällä kovinkaan monta yritystä näillä tiukoilla kriteereillä olisi ollutkaan, jotka olisivat olleet tuen piirissä. Siinäkin mielessä tämä oli kohtuutonta Pohjois-Savoa kohtaan.

Valtiovarainvaliokunta on ensimmäisen käsittelynsä pitänyt ja esittää, että hallitus katsoisi, että näiden kuntien joukkoon lisätään myös Pohjois-Savon kunnat. Toivon mukaan ministeri Kalliomäki ottaa omissa päätöksissään sen huomioon, kun valtioneuvosto valtiovarainvalio-

kunnan toivon mukaan yksimielistä esitystä eduskuntakäsittelyn jälkeen käsittelee.

Muutenkin alueellinen asia on tullut hyvin voimakkaasti täällä esille. Näiltä osin yhdyn kyllä ed. Kääriäisen esille tuomiin lausumiin, että aluepolitiikan tärkeys pitää ottaa huomioon. Hän vetosi vasemmistopuolueisiin. Uskoisin, että ainakin vasemmistoliiton puolelta tähän löytyy enemmän tukea ja yhteisymmärrystä kuin teidän toisen kuuluisan hankkeenne eli työreformin osalta.

Aluepolitiikalla on todella iso merkitys tulevaisuuden Suomessa. En uskokaan, että kukaan nykyaikana hamuilee entistä aluepolitiikkaa, kun siihen ei enää ole paluuta, vaan se on uudenlaista aluepolitiikkaa, joka pitää myös sisällään sen, että ymmärretään ne vaikeudet, joita alueilla tällä hetkellä on. Vaikeudet tulevat myös yritystoiminnan kautta ja varsinkin pk-yritysten kohdalla. Siinä mielessä on myös tärkeää, että yritysten investointitukea annetaan muutakin kautta kuin pelkästään teknologiahankkeina ja Tekesin määrärahoina. Silloin katkaisemme sen lenkin, jos investointituet perustuvat yritysmaailmassa pelkästään teknologiahankkeisiin. Silloin samalla siunaamme sen tosiasian, että kehitämme tiettyjä kasvukeskuksia ja jätämme huomioimatta sen ympärillä olevat alueet, jotka eivät välttämättä ole tuottavia nykyisten teknologiakriteerien perusteella. Siinäkin mielessä on tärkeätä, että näihin asioihin palataan. Toivon mukaan myös seuraava hallitus käsittelee näitä asioita tämän kokonaisuuden kannalta ja ottaa myös huomioon logistiikkakeskuksen ja -ketjun.

Ed. Tykkyläinen (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ed. Vokkolainen käsitteli kuljetustukiasiaa. Monet sanovat, että Pohjois-Savossa kuljetustukea ei tarvita. Totean hänen puheenvuoronsa johdosta, että myös Pohjois-Savon kunnat tarvitsevat kuljetustukea. Toivottavasti asia saadaan ratkaistua ministerin ja ministeriön toimesta niin, että myös Pohjois-Savon kunnat saavat heille kuuluvan osuuden.

Ed. Tennilä: Rouva puhemies! Kauppa- ja teollisuusministeri Kalliomäki antoi eduskunnan valiokunnille ja eduskunnallekin minitukea siinä, että kuljetustuki jatkuu, mutta vain minimuotoisena. Tämä ei ainakaan minua tyydytä jatkon osalta. Me tarvitsemme kuljetustukea, joka on riittävä ja kattaa kaikki ne alueet, jotka minusta perustellusti kuljetustuen piiriin kuuluvat.

Tämä koskee koko Savonmaata. Tähän asiaan myös liikennevaliokunta perehtyi lausuntoa valmistellessaan, ja kyllä EU-säädöksistäkin löytyy mahdollisuus, niidenkin pohjalta, löytää ratkaisu, joka koko Savonmaan tuo mukaan. Siellä on niin sanottuja erityisperusteluja, jotka voidaan ottaa tarvittaessa käyttöön. On tärkeää, että koko maa on sillä lailla oikeudenmukaisesti kohdeltu, että myös kehitysalueet nähdään yhtenä kokonaisuutena. Savonmaahan, mistä tuki puuttuu, tulee nyt hankala kulma.

Kuljetustuen osalta minusta pitäisi tiiviisti katsoa, mitä Ruotsi tekee. Ruotsi jatkaa nykyistä omaa järjestelmäänsä ainakin vuoteen 2004. On jo senkin takia tarpeen katsoa Ruotsiin, että me olemme myös kilpailijoita, ainakin pohjoisen näkökulmasta. Esimerkiksi Ruotsin ja Suomen pohjoisen alueen sahat käyvät selvää kilpailua. Jos toisilla on hyvä kuljetustukijärjestelmä ja meillä ei, me häviämme kilpailun. Tämä on yksi näkökulma, joka täytyy muistaa.

Mitä tulee uuden ja vanhan aluepolitiikan suhteeseen, kyllä minä näen, että kaikki kestävä uusi rakentuu kestävän vanhan pohjalle. En tiedä, mitä tarkoitetaan vanhan aluepolitiikan mahdottomuudella. Siellä on paljon sellaista, joka kestää, esimerkiksi investointiavustukset pienille- ja keskisuurille yrityksille. Mikä niissä on vikana tai kuljetustuessa? Nämä pitää säilyttää, ja pitää kehittää todella uusia välineitä, joista otin itse esille polttoaineveron ja etätyön mahdollistamisen siten, että se on todellinen vaihtoehto esimerkiksi keskittää firmoja, kun niitä voidaan hyvin ohjata vaikkapa yhdestä keskuksesta, vaikka ne toimivat maassa monilla eri alueilla.

Ed. Sjöblom: Arvoisa puhemies! Vanhanmalliset kuljetustukimuodot ovat kehitystyön tarpeessa. Valiokunta on yksimielisessä kannanotossaan esittänyt yhden mahdollisuuden eli logistiikkatuella kehitettävän kuljetusjärjestelmän, joka palvelisi pieniä ja keskisuuria yrityksiä Pohjois- ja Itä-Suomessa. Uskon, että on löydettävissä muitakin kehittämismahdollisuuksia.

Kaiken kaikkiaan minusta kauppa- ja teollisuusministeriön linja tukiaisten vähentämiseksi on edelleen hyvä ja ajankohtainen. Löytyy varmasti uusia muotoja, mutta kokonaisuudessaan se, että tukia pyritään vähentämään, on terve linja.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Hallituksen esitys alueellista kuljetustukea koskevan

lain kumoamisesta on yksi sellaisenaan määrällisesti pienehkö, mutta kuitenkin merkittävä osa hallituksen toteuttamaa aluepolitiikkaa. Hallituksen aluepolitiikka, niin kuin on todettu, on johtanut nimenomaan siihen, että syrjäiset seudut tyhjenevät, pääkaupunkiseudun asutuskeskukset slummiutuvat. Siis se on kaikessa hyvin epäkelpoa politiikkaa.

Nyt on kuitenkin hallituksen taholta, oikeastaan hallitusryhmien taholta, nähty kaikessa kauheudessaan tämä aluepolitiikka ja tietynlaisena vaalitäkynä nyt yritetään etsiytyä kansan suosioon tällä pienellä, sellaisenaan markkamääräisesti pienellä, asialla kumoamalla tällainen hallituksen esitys. Se on sellaisenaan hyvä asia, mutta ei tämä kenenkään päähän mahdu sillä tavalla, että se jää sinne pysyvästi siinä uskossa, että tämä on vilpitöntä. Kun vaalit ovat ohi ja jos tämä hallitus on edelleen voimissaan ja vallassa, niin kyllä kuljetustuella mennään ja kovaa vauhtia. Se on aivan selvä asia. Tämä on vain lähestyvien vaalien aiheuttama pelko siitä, että ne vähät ihmiset, jotka kehitysalueilla ovat ja jotka ovat aikanaan hallitusryhmiä äänestäneet, luopuvat siitäkin kannatuksesta.

Ed. Tykkyläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemen puheenvuoron johdosta haluan todeta, että kehitysalueella Pohjois-Savossa kuljetustuki ei ole mikään vaalitäky. Siellä on sellaisia yrityksiä, joista on pitkät matkat, ja sinne tarvitaan kuljetustukea. Vaikka en olisikaan kansanedustajana seuraavalla kerralla, tulen tekemään kaikkeni, että kuljetustuki tulee säilymään.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Liikennevaliokunta taisi vyöryttää jo kolmannen kerran hallituksen esityksen nurin, tai olimme ainakin antamassa siitä lausuntoa. Kuljetustuki on kyllä onnettoman vähäistä tällä erää eli 8—9 miljoonaa, joten sitä pitäisi tavalla tai toisella kehittää. (Ed. Laitinen: 16,3 miljoonaa!)

Polttoaineveroasia, josta ed. Tennilä puhui, on todellakin merkittävä. Tavallinen kansalainen joutuu pohjoisempana maksamaan 2 000 markkaa nettona enemmän polttoaineesta kuin täällä etelässä. Helsingin seudulla ainakin sitä myydään alle 5 markan jatkuvalla syötöllä, pohjoisessa polttoaine maksaa 6 markkaa per litra. Väitetään, että öljy-yhtiöt myyvät etelässä jopa alle omien hintojensa ja maksattavat eron pohjoisella. Tämä on kyllä aika hämmästyttävää ja härskiä toimintaa. Meillä on kuitenkin huomattavasti pitemmät matkat ja auto on todellakin pakollinen, ei niin kuin täällä Helsingin Erottajalla.

Ed. Karjalainen: Arvoisa puhemies! Keskustelun laajentuessa hiukan ohi lakiesityksen yleensä aluepolitiikkaan haluan ihan lyhyesti todeta, että ensinnäkin mietintö tässä tapauksessa on oikeamielinen ja oikean suuntainen, pieni ele aluepolitiikan suuntaan. Toisaalta itseäni harmittaa se, että meillä puhutaan vanhasta ja uudesta aluepolitiikasta. Vanha aluepolitiikka tuomitaan totaalisesti, ja uusi aluepolitiikka latistuu useimmiten pelkästään vanhan aluepolitiikan tuomitsemiseen, uusia keinoja ei niinkään esitetä. Meillä on vallinnut aluepoliittinen tyhjiö, ja sen seuraus on muun muassa maassa vallitseva hallitsematon muuttoliike.

Omalta alueeltani asiaa tarkasteltaessa tilanne on sellainen, että toisaalta on äärimmäistä tiukkuutta rahojen jakamisessa. Sehän näkyy muun muassa lisäbudjetissa, jossa yritystukia supistettiin rahojen käyttämättömyyden takia, ja käyttämättömyys taas selittyy sillä, että seula on useimmiten liiankin tiukka. Toisaalta on löysyyttä, joka epäilyttää kansalaisia. Löysyys näkyy ennen kaikkea EU-rahojen jaossa. Ohjelmaperusteinen jakaminen tuottaa usein sellaisia projekteja ja ennen kaikkea projektiliturgiaa, jolla ei ole niinkään tuloksia, vaan joka on ennen kaikkea konsulttien palkkaamista ja oheistoimintaa. Tästä olisi syytä käydä perusteellinen keskustelu ja hakea järkevämpiäkin muotoja.

Puhemies: Kehotan kuitenkin nyt keskittymään hallituksen esitykseen laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain kumoamisesta.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Tämän kuljetustukilain osalta voin todeta sen, että tässä eduskunta otti paikkansa. Kun hallitus teki esityksen, joka oli epäkelpo meille, niin me muutimme sen eri tavoin ja nyt se on tässä semmoisena kuin halutaan, eli kuljetustukea ei tulla lopettamaan. Kysymys on hyvin pienestä rahasta summallisesti, mutta jos tämä 16 miljoonaa lopetettaisiin ykskaks, niin niiden 230 yrityksen, tai montako niitä tämän piirissä mahtaa kaiken kaikkiaan ollakaan, toimintaedellytykset vaarantuisivat. Se on sinällään pieni hinta siitä, että firma voi toimia syrjäisemmilläkin seuduilla. Näin edes vähän jollakin tavalla tasoitetaan niitä kustannuksia, jotka johtuvat kaukaisuudesta,

kun pitkiä välimatkoja joudutaan kuljettamaan tavaraa.

Siinä mielessä ei voi muuta kuin kiittää kaikkia niitä, jotka ovat tämän hallituksen esityksen kumoamiseksi toimineet. Tämän tyyppistä toimintaa jatkossakin tarvitaan. Jos joku virkamies on saanut ministerit höynäytettyä jonkin älyttömän asian taakse, niin kyllä eduskunnassa viimeinen tahto pitäisi sanoa, että tämä juttu pitää nyt muuttaa.

Ed. H u u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Minäkin haluan lausua tyytyväisyyteni siitä, että tämä lakiesitys on saanut tällaisen käänteen. Sitä esitetään nyt hylättäväksi. On muistettava, että sekä Pohjois-Suomi mutta myös Itä-Suomi, jota edustan, on monellakin tapaa ollut vaikeuksissa. Kuljetustuen poisto olisi merkinnyt vain lisää vaikeuksia. Pohjois-Savon osalta tilanne on ollut jo huolestuttava, ja tämän puheenvuoron aihe on erityisesti se, että nyt, kun lakiesitys saa tämän kohtalonsa, asian jatkohoito tulee toteuttaa siten, että Pohjois-Savo tulee kuljetustuen piiriin ja saa samanvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun muitten Itä-Suomen maakuntien kanssa.

Ed. T i u r i : Arvoisa puhemies! Minusta kuljetustukisysteemin jatkaminen on kyllä vanhanaikaista aluepolitiikkaa. Tässä valiokunnan mietinnössä esitetään uusia ajatuksia siitä, että sitä saisi logistiikan kehittämiseen, ja se minusta olisi järkevää, koska jos vain rahaa jaetaan ilman, että vaaditaan siitä sen kummempaa, niin sehän merkitsee sitä, että se on ikuista tukea. Ei sen varaan voi tuotannollista yritystoimintaa minusta rakentaa Suomessakaan. Kyllä rahat täytyy antaa silloin, jos niillä saadaan jotain positiivista kehitystä aikaan eikä vain siitä syystä, että ollaan olemassa.

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! Ed. Tiurin puheenvuoron johdosta totean, että kuljetustukirahat menevät nyt pääosaltaan mekaaniselle puunjalostusteollisuudelle eli siihen, että jalostetaan puuta pienissä ja keskisuurissa yrityksissä ja sitä kuljetetaan markkinoille. Se on pääsaaja, saa noin puolet tuesta. Sitten sitä saavat elintarviketeollisuus ja aivan uudet kehittyvät alat. Mitä väärää tässä on? Ed. Tiuri oli ensimmäinen kokoomuslainen, joka osallistui tähän keskusteluun ja hyökkäsi heti kuljetustukijärjestelmää vastaan. Tämä osoittaa, että kovin kaukana ovat vasemmiston ja kokoomuksen näkemykset maan tasapainoisesta kehittämisestä. Tämäkin keskustelu osoittaa, että paljon lähempänä on vasemmiston ja keskustan näkemys siitä, miten Suomea pitäisi tasapainoisesti kehittää, mihin kuljetustuki aivan suoraan vaikuttaa.

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Kuljetustukea tarvitaan Suomessa. Mielestäni järjestelmä nykyisellään on hyvä, toimiva ja läpinäkyvä. Sitähän on uudistettu, ja se kohdistuu nyt pieneen ja keskisuureen yritystoimintaan niille alueille, joilla välimatkat ovat pisimmät ja kuljetuskustannukset tätä kautta suurimmat. Järjestelmän jatkaminen ei mielestäni mitenkään estä sitä, että logistiikkaa, johon valiokunnan mietinnössä kiinnitetään huomiota, kehitetään. Senhän on oltava jokapäiväistä toimintaa. Kustannuksia on toki kaiken aikaa pyrittävä alentamaan. Mutta tämän järjestelmän lopettaminen ei sinällään lisää yhtään valmiutta suoranaisesti kustannusten alentamiseen tai siihen, että tätä kautta turvattaisiin järjestelmän lopettamisen myötä niiden yritysten elämää, toimintaa ja jatkuvuutta, jotka täällä pitkien välimatkojen Suomessa harvaanasutuilla alueilla toimivat.

Toisaalta, arvoisa puhemies, on korostettava, että tämän järjestelmän jatkaminen on mielestäni erittäin tärkeää juuri tässä tilanteessa, jolloin käydään neuvotteluja aluepolitiikan uudistamisesta, uudesta EU-rakennerahastokaudesta, ja tästäkin syystä olisi ollut kohtalokasta, jos nyt järjestelmä olisi lakkautettu. Mielestäni tukea tulee jatkaa jatkossakin.

Ed. L a i t i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron, kun ed. Myllyniemi omassa puheenvuorossaan hieman väheksyi kuljetustuen osuutta valtion budjetissa. Tilanne on nimittäin niin, ettei se ole 8 miljoonaa markkaa vaan 16,3 miljoonaa markkaa, jos eduskunta tulee hyväksymään valtiovarainvaliokunnan esittämän ensi vuoden budjettimietinnön. Tuo 16,3 miljoonaa markkaa on samalla tasolla kuin kuljetustuki on myös tänä vuonna.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Tiurin äskeisen puheenvuoron johdosta muutama näkökohta. Ensinnäkin, arvoisa ed. Tiuri, muistanette sen, että Tekesin ja muitten kautta pumpataan jatkuvasti yhteiskunnan varoja miljarditolkulla kehittämishankkeisiin, jotka kohdentuvat tänne rinta-Suomeen, jos niin voisi sanoa, ja kaiken tämän rinnalla te kadehditte 16:ta miljoonaa markkaa kuljetustukeen ja kuvittelet-

te silloin, että se tuotannollinen toiminta, joka on periferiasssa, on niin paljon tehokkaampaa, että se kaikissa näissä olosuhteissa pystyy kilpailemaan rannikkoalueen tuotantoelämän kanssa. Onpa teillä utopianne! Mutta niin on ollut aiemminkin, ed. Tiuri.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan ed. Tiurin vuoksi pyysin puheenvuoron. Vaikka logistiikkaa kehitettäisiin, mikä on ihan hyvä asia, siitä huolimatta välimatkat eivät häviä mihinkään. Joka tapauksessa logistiikka kehittyy sekä eteläisimmillä että etäisimmillä alueilla. Voidaan tietysti heinähäkkiin laittaa vähän enemmän heiniä, kun kehitetään sitä, eivätkä kuljetusvaunut tai rekat kulje tyhjillään välillä. Sitä voidaan aina tehostaa. Mutta joka tapauksessa aina tulee ylimääräistä kustannusta siitä, jos asutaan kauempana, ja sitä kautta joudutaan väkisin, jos halutaan jotain alueellista tasauspolitiikkaa harrastaa, tämän tyyppistä tukea pitämään yllä tai kehittäminen tai toiminta loppuu. Toinen tapa on tietysti vetää siihen, että palkat ovat matalat ja kaikki muut kulut tehokkaammat. En minä semmoiseen järjestelmään yhteiskuntaa haluaisi viedä, vaan kyllä aluepolitiikkaa tarvitaan monella muotoa, ja tämä on yksi tapa.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Ed. Tiurin puheenvuoron johdosta haluan todeta sen, että ed. Tiuri puhui sinänsä loogisesti ja periaatteellisessa mielessä varmasti aivan oikein, mutta haluan myös todeta, että meillä kokoomuslaisilla on tässä kahta mieltä. Itä-Suomen edustajana haluan lausua tyytyväisyyteni lain täällä saamaan kohtaloon. On nimittäin hyvä, ettei mitään muutoksia tässäkään asiassa tapahdu kovin nopeasti, vaan kaikkeen voidaan varautua.

Haluan vielä muistuttaa mieleen, että tämä hallitus on tehnyt Itä-Suomi-projektista periaatepäätöksen, että kaikin tavoin tuetaan Itä-Suomen kehitystä. Kuljetustuki sopii hyvin siihen saumaan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Kun olen itse ollut mielestäni vaikuttamassa siihen lopputulokseen, jonka hallituksen esitys on nyt saamassa, olen hyvin iloinen, että se on saanut niin paljon tukea tässä keskustelussa. Mutta puheenvuoroissa kuitenkin minusta näkökulma oli sillä tavoin kapea, että niissä lähes yksinomaan tarkasteltiin ehdotusta aluepolitiikan näkökulmasta, kun itse asiassa tässä on viime kädessä kuitenkin kysymys elinkeinopolitiikasta. Pitää nyt kuitenkin muistaa, että viime vuosina yhä enemmän on saanut vastakaikua sellainen elinkeinopolitiikan linja, että yritysten toiminnallisista tuista tulisi päästä eroon. Toiminnalliset tuet yleensä ovat omiaan vääristämään kilpailua.

Sen sijaan yritysten tulee löytää omat vahvuutensa ja menestystekijänsä muulla tavoin, raaka-ainelähteiden läheisyydestä, osaavasta henkilöstöstä, saatavilla olevasta puhtaasta vedestä, voittoisasta teknologiasta tai muusta vastaavasta. Perusteltua sen sijaan on, että esimerkiksi erilaisia kehitysprojekteja myös yhteiskunta tukee. Sellaisia ovat teknologian kehitysprojektit ja tässä tapauksessa nimenomaan logistiikan kehittäminen sillä tavoin, että pystytään kompensoimaan pitkiä kuljetusmatkoja entistä tehokkaammalla yhteistyöllä kuljetuksissa ja entistä paremmalla kuljetusten järjestämisellä. Nyt selvästi syrjäisillä seuduilla logistiikka ontuu.

Sen vuoksi minusta on syytä muistuttaa vielä kerran siitä, että uuden logistiikkatuen selvittämisen tulisi tapahtua kiireellisesti, koska jos niin käy, niin kuin uskomme, että tämä hallituksen esitys kumotaan, se laki ei tule olemaan voimassa kuin ensi vuoden. Sen vuoksi uusien ajatusten kehittäminen on nyt tarpeellista.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Hämäläinen oli valitettavan oikeassa siinä, että tämä hallitus on todella ajanut nimenomaan alueperusteiset tuet lähes olemattomiin. Tämän vuoden budjetissa on noin 250 miljoonaa markkaa koko Suomen kaikilla kehitysalueilla, jotka maantieteellisesti kattavat lähes puolet Suomesta, koko tällä alueella on kaikkiin yritystukilain mukaisiin tukimuotoihin yhteensä käytettävissä reilusti alle 300 miljoonaa markkaa. Se on todella vähän, kun muistetaan, että julkinen t&k-rahoitus on 5,5 miljardia markkaa tänä vuonna.

Mitä kuljetustukeen tulee, onhan se hyvä, että hallituksen aikeet menivät nurin. Sen askeleen, joka tässä pitäisi ottaa tehokkaamman kuljetustuen puolesta, olisi suonut olevan huomattavasti pitempi kuin se, mihin hallitusryhmät nyt ovat päätymässä varsinaisen budjetin käsittelyn yhteydessä.

Vielä muistutan, että vuonna 1995 budjetissa oli 160 miljoonaa markkaa. Tosin samassa yhteydessä jouduttiin lainsäädäntöä muuttamaan niin, että todellinen volyymi on 80 miljoonaa markkaa, johon päädyttiin silloin. Siitä kuljetustuenkin alasajo on ollut tavattoman raju, kun nyt

puhutaan muutamasta hassusta miljoonasta koko maan kuljetustuen tarpeisiin. Tässäkin kuljetustuen alasajamisessa Suomen hallitus on mennyt pitemmälle kuin konsanaan EU olisi meiltä edellyttänyt ja vaatinut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Hallituksen esitys laiksi Vakuutusvalvontavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 163/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 29/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

16) Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 226/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

17) Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 233/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 31/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

18) Hallituksen esitys laeiksi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 234/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 32/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

19) Hallituksen esitys laeiksi eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan ehdoista annetun lain ja Suomen Pankista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 259/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 33/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

20) Hallituksen esitys laiksi merimieslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 235/1998 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 12/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Poistoja päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 21)—27) asia.

---

28) Hallituksen esitys laiksi makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 124/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 56/1998 vp
Lakialoite 34, 83/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

29) Hallituksen esitys laiksi kuntalain muuttamisesta

Hallituksen esitys 172/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 16/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomiseen täysistuntoon.

30) Hallituksen esitys takausta ja vierasvelkapanttausta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys 189/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 36/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomiseen täysistuntoon.

31) Hallituksen esitys holhouslainsäädännön uudistamiseksi

Hallituksen esitys 146/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 20/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

32) Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 a §:n kumoamisesta, valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta sekä kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 123/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 12/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 15.50.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen